

Váczy Jépont Tamás

EGY IDEGENVEZETŐ MAGÁNÉLETE

utcakönyv *

XI. A MARI

a Dokternénibe (mert kötelezően, mint minden gyermekbetegségbe - úgy kanyaró, orra földugott bab, kályhaölés és skarlát) rögtön belestem. Amikor éppen a szamárköhögésből penderített ki, és az oltástól való félelemben összeszart gatyóm mosta nagyanyám, mikor elhatároztam, hogy most már végképp orvos leszek és nem tűzoltó! (mily eredeti!). Megvallom, a doktor néni velem egykorú lánya egy kicsit jobban tetszett, de Őfehérsege röpke szerelmünket felledve, valóban orvos lett, és ma már örvend, hogy nem hozzám kötötte a sarkát.

Na jó, mondtam magamban, és vártam tizen-évet.

Ha nem ő, jó lesz egy postás kisasszony!

(Emlékiratok, I. 263. 117.)

A ZLATEV HÁZ (8) ARRÓL HÍRES, hogy itt született meg Almácska. A Szőnyi strand pedig arról, hogy 1966 nyarán itt ismerem meg lébe ereszkedett kedvesem. Egy csokor lányfej himbálódzott a víz színén. Aranyos pofija komoly formákat sejtetett a víz alatt. Hát ez így is volt! Mi hárman a bős, főúti fiúk különböző és fergeteges bravúrokkal kápráztattuk el ezt a vízen himbálódzó káposztagyülekezetet. Egy jól sikerült fejessel meg a kistrambulín szélebe bevett fejemmel, odafuldokoltam a kiválasztott mellé. Szivasztok (úgy látszik, időközben ketten lettek.) Most a fejesem lett hasas, vagy a bürém döccent nagyot, mert csak egyen válaszoltak...

Szasz. Hú, kezdetnek nem rossz. Ha csak az nem feszélyezne, hogy produkcióm eredményeképp a sztereólatás mellé nem párosult volna fürdőgatyám (akkor még fecske, két úttörőnyakkendőből kötve!) ketté hasadása, majd a víz által való elúszása. De azért csak lőköm.

Szia! Szép vagy!

És az is volt.

Azt mondja: - Újat!

Igazának igaza volt, ám levegő és gyatya híján nem tellett juhászgyulára.

- Beléd vagyok esve!

- Csak a vízikébe, kisfiú, és abba is elég natúr.

A vízcsozor kuncogott és rögtön megutáltam a többi ötöt.

- Szoktalak látni a Cukorban. Jó a zenétek. A bátyámmal mindig elmegyünk. És jó piros a csajod! (Na, most buktam!)

Azután szép delfinesen otthagytott. Bassza meg, ez sem jött be! (visszajön. Húha!)

- Hé, dobkirály!

Egy kicsit megcsodált a kabinos, amikor férfigatyót béreltem, na búj] bele! - röhög. Rajtam röhög! és bedobja a nadrágot. Fejbe talál, még megjegyzi:

- Három pontos!

És valami hihetetlen gömbölyű feneket von maga után. Mint egy friss és egészséges gyümölcs. Kítör belőlem (már hanyadszor) a költő.

- Hé, Almácska! (flegmán, de!!!... visszafordul!!!)

- Honnan tudod, hogy kertész az apukám? A bulikon észre sem veszel.

- Na ja, ha sötétben vagy és nagykabátban...

- És legközelebb kevesebb vizet pazarolj a hajamra és több gatyót az alfeledre!

Az istenit, megint elmegy! Alma-mosolyával, őszibarack bőrével

és azokkal az apró, de csodálatos dinnyékkel. Micsoda szerencse, hogy a faterja szakított a hagyományokkal. Hogy nézne kis karórépa figurával, krumpliorral, céklaszínben, fokhagymaillattal övezve? Éljen Micsurin!

- Héka... Kisbulgár! Várj...!

Nem vár, nem tudja, hogy nekünk veszettül találkozunk kell! Találkozunk is, a csöpögő, három számmal nagyobb fürdőncit visszaadtam a kabinosnak, cserébe kezembe nyomott villamosbérlet miatt találkozunk. MUSZÁLY! Na, nézzük csak! A hátlapon: Zlatev Mária tanuló. És egy bájos arcika elől + beledugva két ebédjegy és egy másik csaj fényképe.

- Na, kiolvastad?

- Kétszer. És köszönöm. Jössz kifelé?

- Nem. Randim van. Szia, Weissmüller!

Hohó! az nem lehet, hogy pasija legyen, de ha van, le lesz varkva! (még nyomozó is lehetnék?)

Valóban randija volt. Azzal a fényképpel, amiről (mint kiderült) csak egy barátnő kancsalított. Meg vagyok mentve!

- Sziasztok! (mire ő)

- Bemutatom Sanjdajandát. Azt hitte, nem látom, hogy követ.

Én? Csak tiszta véletlen, hogy DIREKT erre jártam. De ha már így összefutottunk, megihatnánk egy fagyalaltot.

- Eredeti ötlet.

Pici kezét a kezembe csúsztatta.

És megtörtént a jegyesség. Amikor először megcsókoltam, értetem meg, hogy NŐ is van a világon. A csajok tapadós-ragadós smárjai után egy drága test, finoman remegő és odaadó, de nem tolakodó közelsége. Fiúk! Beköszöntött a felnőtt kor! tizenhét lehettem akkor. Beindult a LAMUR. Már másnap megvártam a Postaformalmi előtt, Ő végigülte veszekedéssel állandó (nem Kinder) próbáinkat. Ő megvárta a Rózsakertben, a szabópáiban, a jakóban és adanuviában, és mindenhol, ahol játszottunk. Végigücsörögte, táncmentesen a Hulla nevezetű művelődési világiállítást. Az Ifiparkot. Ott kucorgott a cukorban, az iskolabútorban, a Csokonaiban. Nem ment el táncolni senkivel, pedig a nagy évek akkor dörömböltek fölöttünk. Ha nem próbáltunk, nem volt játszás és rendszeresen bedöglött szerkó, a másik klubok sem üzemeltek. Ott-hon, náluk rokkantunk, délelőtt, amikor a szülei kimentek a MEZŐRE, mi fogtunk egy zenét és közösen mulasztottunk a tanulmányainkra ítelt intézményekből.

Hajrá kossaistván! hajrá, radnóti! Szóval gátlástalanul, hősiezen keveset voltunk együtt.

Az érettségít megszerzendő valutámat fölajánlva megkértem a kezét. Nem Miklós bátya jött a családba, fehér lovon, de... behajózott egy hosszú hajú "mást gondoltunk neked, lányom" című figura. Loboncos, kiesik az iskolából, zenél, olyan sikerrel, hogy gázsija javarészt a Medvecki dobgár és a Dubán művek emésztik föl. És örök-ké nőkkel sétálgat! Vagy egy jó bőr, vagy egy új doberő!

NANA! A Rolling, meg a Honeycombs meglehetősen sok botot emésztett föl.

- Maga még a gyűrűt sem tudja pokupátyi!...

Persze, megpokupátyoltam a karikát és meggyűrűztem Marikát (de okos)

Ügyetlen próbálkozásuk után, fogmosás közben, egy lopott dél-előtt a fürdőszobájukban töröltem le Almácskáról a hamvat. Hátulról. Azután még malackodtunk egy kicsit, és azt sottogta: Klári szerint ez jobban fáj. (Klári a fénykép és barátnő volt a villamosbérlet hátfelén.) Azért nézett föl ró, mert A marika százötven centis volt, minden

szuperszereléssel együtt, a Klári meg egy mór régen bejáratott gép. Rám meg azért, mert százhetvenhat vagyok. Huszonhat centi. Maga az élet.

NYÚJTÓZKODJATOK, BEAVATOTTJAIM!

Fogkrém, egy pici vér és mindenféle fehérje. Ha a Kinder Állandóhoz adnám, még egy újabb Nobel-díjat is kaszálhatnánk. Zene, plusz szerelem, egyenlő MI.

- Maga nem doktorné... maga csak van!

Hát ez jó!

A lányánál is kisebb apuka, kertész és moralista hajnalig tartó eszmecserenk közepette, kinyilatkozik, belehugyozik egy bambis üvegbe, és velem viteti ki a hátsó udvarba, mert az asszony fölébred.

- Marit elviszem, ha kapom, ha nem!

- Na, ez már nyet úgy van... elvégzitek a skolát és akkor beszélünkhet... meg lenyírjuk hajt...

- Marika gyereket vár...

- Dobre... addig kitaposom belüle...

- És én is gyereket varok.

- Ez te hülye vagy? Bolbán!... Durak!... férfinak nem van...

- Tőle. Tőle várok gyereket.

Zlatev Vladimir csak azért nem tudott nagyot nyelni, mert a méreteit meghaladta volna.

- Majd azt elcsináljuk, te meg nem jöhet be még ebbe az utcába se... nemhogy a házunkba! A fiam meg, majd egy kicsit nobibátyu... azt még várd meg... hulián...! Nobibátyu elverni magát!

(A fia mint kiderült, régi ivópajtásom volt, zenekarunk régi tisztelője.) Úgyhogy a „bajom” három napos ivással lett ellátva... és a legénybúcsú a közben megvásárolt jeggyűrű elnyelésével tetőzött. Ennek receptje végtelenül egyszerű Végy egy vélt bánatot, három-négy tanácsadót. Egy kis irigységgel fűszerezett gyengeség és egy csipet jellemtelenség elég. Tedd a nyelved alá és a két olasz-arany gyűrűt és jól hátra bólintott fejjel, kevés sörrrel nyeld le. Ez jópofa is, és várható másnap a klotyón. Aztán be lehet adni a zabiba, és az elszállt ováció, mint a savanyú másnap, ott lengedez fejed fölött, akár a húsvéthétfő.

Az érte kapott valutából újabb üzenet lehet nyitni az értelemre. Eég sok szépet vágtam akkor pofán. A szép velencei-tavi hecceket. A hegedűtökbá vitt almát, a féltetört karddal szelt zsíros kenyeret, a baltával felezett diót. Hajóteraszos kis félkedéseket.

Ez volt a szerelem!

Egymás szájából ittunk, egymás testével takaróztunk, és még sok más kommersz dolgot elkövettünk, mert avantgardok voltunk.

Szerettük egymást, mint a múlt századi képregényekben a rézlola és porázra kötött néprádiót sétáltattunk a Moszkva téren. Sprágából font cipőben mászkáltunk vagy mezítáb a Körúton. Színes lakkal kifestett fogakkal vigyorogtunk a fölborzolódt világba. Olyanok voltunk, mint két ropogós cseresznye, amit örömmel akaszt föl bármelyik gyerek a fülére. Aszalatlan szilva, bocskormentes gomba. Úgy szerettük egymást, hogy leszakadt a csillár, összekent a tej és a hatos villamos 1977. május 3-án kiugrott a számára kijelölt pályájáról.

Aztán kiittam magam a tájból.

Hegyhógó Pistám, a Szalóczi mondta - a Vörös velem, Almácskád meg egy szőkével jár! Így megy ez, hogy Kurt Vonneguthot idézzem.

Almácskát azóta három gyerek övezi, meg egy kis enyhe bánat... ha elmegyek a ház előtt, nemcsak kölyökkutyakorom, hanem valami tisztaságérzet is elmarad.

Híd omlott össze egy zavaros folyó fölött. Hej, SIMON... jaj, ART! Szart ér az egész!

Marika, neveld fel a gyerkőceid vidáman, ne nézz hátra! A házatok előtt kunkorodó villamossal sikítottál együtt, amikor az enyém lettél. Én most a gazzal benőt sineken téblábolok. Most vesztettem el a szüzességemet igazából. A mi járatunk nem éled újra. Lehet, fölveti fejed egy-egy fűcsomó. A félig föltépett sinek között kérdés, amit a szél sodor: Most autóparkoló lesz vagy bontó? És válasz sehol! Szia, Fő utca huszonöt!

XII. A MOZI

Feneketlen szakadék választ el az engem magyarázóktól.

(Bergman)

„Gyűlölök mindent, ami az embert akár a legcsekélyebb kiváltságától is megfosztja, elutasítom az embertelenséget és megvetem azt, aki az emberi skálán akár csak egy hangot is el akar pusztítani.”

(ORSON WELLES, színész, szül.: 1915. május 6.)

A MOZI (10) nekem a szotyolás első sor és nem a punciszagú hátsó. Nem Mándy Iván, nem a Huszárik és nem karádylámpa. A MOZI nekem a „másik” Nagymamám, aki az ötvenes években moziüzemi igazgató volt, egy Maros parti városban. Nyaranta ott nyaraltam mindig!

Ott: ahol egy József Attila tartozott a nagyapámnak tizenöt pengővel. Babits úr bóklászott egy rongyoskifivel. A még általam is ismert Joó bácsi pedig tavaszi öltönyöket szomorított Juhász Gyulának.

Ebben a városkában mindig olvadt egy hős és mindig faragatott egy másik.

Az őslakosoknak szarkofágot, az odatetszetteknek baldahint ácsoltak.

Egy Goga nevű ácssegéd (milyen kicsi a világ) itt esett le, és lábát törte a szovjet emlékmű föllállításánál. A csordajáráson, engem jóval megelőzve, az újságírók álma lépdekelt. És őt is lekörözte egy nagy illuzionista. Hogy ne sokat eszeljete: Pulitzer az egyik és Hudoni a mási. Látjátok, milyen Nagy Magyar Faluban vagyunk!

Hát ITT mozi a nagy!

És nehogy már HOL! Vöröscsillag a neve. Mennyi álmatlant okozhatott, amíg kiokumuláltak! Az itteni mozi, meg az ottani között csak az a közös, hogy elmesélem.

Vezetettjeim! Figyelünk... Jó?

A Vöröscsillag Moziban mindig lengedezett valami. Bambiszag, nápolyi, fertőtlenítő, celluloidillat, futkosások és andalgások.

Kardos néni, a jegyszédő (neki nem szaga volt, őt valami kámför övezte).

Én meg a Kisherceg. A nagyhatalmú moziüzemi unoka! Savanyúcukor és pereg ropogósan feszítettem föl a vetítőházba és nézhettem egyötvenmentesen a Rendőrök és tolvajok vagy a Potyemkin cirkláló akkor még érthetetlen humorát. Hol kellett akkor még Rítus vagy Nyolc és fél? Micsoda aroma, amikor Imre bácsi, a gépész kezembe nyom egy darab vetítést és azt harsogja...

Nesze, Kisherceg, itt a fő téma!

A Fő utcáról éppen forduló, melasztól és vágyaktól ragacsos mozikám már idegenebb volt, de nagyszerű! Bambi helyett kedvetlenül odalökött Utas üdítő ... stolverk helyett, sportszélet... és Kardos néni... sehol.

Egy gonosz boszorka lámpázott állandóan. Ráadásul jegyet is illet venni. Amerikában már behívócédulák égtek, túl voltak Matuska Szilveszteren, föltört az ugar, tankok jöttek vendégségbe, vízbe fulladt a padtársam és temetése után még a tisztórület is elharapódzott.

Szöszki jött meg Bébe. Fejreállt James a Din. Elvist katonának vittek és jött valami Beatles. Farmer, trikó, Marcuse, Mao. Csak úgy kapkodtuk a bozontost. És lányok. Sok LÁNYOK. Ismeretlen szeretetben összeüttött hábék. Mint a tojást, úgy vettünk igénybe egy-egy víkendházat. Nem törtünk be!

Vártak. (Hát most ki volt előbb? A tyúk?) MINDIG Elszórt üvegek, zsíros serpenyők, ondóval keményített takarók... és telebőgött lepedők. Ment a MOZI. Pörgött az az Átkos. Nem kell, ahol az első sorban magozni, a hátsóban meg tapizni ke!?!?! Nem KELL!

Hát ilyen MOZIT hagyatok ránk?! Nevetséges Híradók után utálatos szünetek!? Seggfejbej után Bájimáj. Tele van a televanunk! Hortyán-partizán-parmezán! A főfilmet majd inkább kitaláljuk! MI! Milyen mozi volt, ahol nem akasztottak az első sorban és nem fogantak meg hátul? Hogyhogy nem eresztettek beléd egy sorozatot? Miért nem kaptál Heine -Medik kört, lábizzadást vagy káliszappant? Tudod, mi az a káliszappan? Teltetlen edény vagy! A káliszappan... á... tehetetlen gödény vagy...

még a káliszappan ügyében sem mérvadó! A Hosszútávfitó... az kéne, meg a Ha! Zabrálni lenne kellemes lengyel lányok ölében.. Pont ez jut eszembe, meg a MOZI. Megyünk a ködbe, mert küldenek, de nem tehénbe botlunk, nem tejfehér mihasznákba, hanem a halottainkba: Hol vagy Ortutay? Hol vagy Ács Feri, Gömbös és nemecek! Hol van a szunyogmentes ölelés. Ki verte fejbe Elenát. Mitől ment el a tejem egy álló napon át? És hol van Róka Gyuri, a tanonc?

Aki éjjel-nappal filmeket nézett és csak a Budafoki Likőripari Vállalat a megmondhatója, mikor volt ideje berúgni. Ha|na!onta üvegrészen tépkedte az esőcsatornákat és min--n nálánál józabb támolygót hazakísérésre kényszerített, természetesen kapualjaztunk, bujkáltunk. Ha nem sikerült, meg kellett beszélni az esedékes film összes vélt problémáit. Térdet csapkodva: Az emékszel?... című műsorral:... te, amikor a Brancaleonéba kijött a Gaszman és elkezdte csókolgatni az addig elhessegetett herceget?! .. és tudod, amikor az a hogyishívják ... (térdeére csap, üvegtörés, fejfel a betonba)... na, amikor a Mastroianni kiszáll a kocsiából ... és szeretkeznek a domboldalon... mennyivel repül egy partifecske... és akkor durr (megint eltanyáz. Ezt Józsi bácsival kéne keresztelni!)

Hol van az a pár (milyen banális), akik gyógyíthatatlan csókolózásuk közben kéztükörből nézték a filmet? De én is hol vagyok, és hol az a borzongás? Amikor a demagóghangú alámondó megbizsergette az ágyékom, és megteltem örömmel, mert élmunkások és fáradt szövőlányok rohángásztak. Mai zajban, múlt századbéli gépek között. Vagy amikor a jól kiválasztott paraszt (mű) beleszagolt az idei szántásba! (rozsba, kenafba)

Valóban, hol vagyok én? Aki alig várta az ötven fillérrel drágább szüneteket (ne feledjük, egy kanyimba se került, tekintve protekciomat!)

Ám vedlett artisták között, a jó emlékű **Laty—paty** elsütötte nem egészen olcsó (fél forint!) bölcselményeit. Igazi artistaműsor volt, félkötélen hál nélkül. És utána **Holéczi Ákos** majszolt egy félméteres szájharmónikát, a három Vidámfiúk elkeserítették az utána jövő filmet, **DE AZ** Kocsubej volt, az Ő földhöz teremtett kucsmájával. És

úgy tapadtunk a vedlett kárpitú ülőkékre, mint évek múltán Disneylandban Én egy paradicsomszösszal átitatott karosszékre.

Csak a dollár és a pengőforint közötti tizenhatezer mérföld választ el a józanságtól.

Most a Patikaház pincéjében Peep-show, a kispiacon meg videotéka virít. Ehhez mit szólsz, Kedves Idegen? Esténként lila az utca, mert kicsurog mindenféle tévéhíradó, meg Dallas-mállasztotta trágya! A Zöldségboltból a rothadt káposzta illata és puha patkányok gördülnek elő, és talpunkra tapad a rágógumi erőszakosságú vetélkedés. Kossuth Lajos mellszobra elindul a szomszédba, mert kezdődik az áztatás. Reklámnyalon taknyolódik keresztül. Hús perccel olcsóbb a mákgubó. Kanadában, valahol Fort Vermillon környékén elütnek egy kismedvét.

Hajrá, Fradi!

Nagy szerint az Imrének önkritikát kell gyakorolnia, mert (így!) **FÖLVITT EGY CAFKÁT!** a vetítőbe **CICERÉZNI** (sic!) közben kifutott a film.

A Gyöngyvirágról... ment (már hatszor láttam) és csak azért nem lett **SZABOTÁZS** (ezt is így!) a „dologból”, mert hogy politikailag, nem élesen követett a film. Az Imre mindig kivág egy csomót és odaadja. Megtanított füstbombát csinálni. Holnap egyet beviszek az oviba. Anya szerint:

- Azt adja meg az isten!

Szerintem hiába kobozta el, újat fogunk szabotálni és jól eldugom. Igaz, ma meghalt Sztálin bácsi és sokan sírtak az utcán. Egyik nagyit azt mondta - Be leszel íratva hittanra, de senkinek egy szót se!

Nahát, ezt tudja meg az Isten!

Anya és Másiknagyi azt mondja (kivételesen egy követ fújnak)

- Nem lesz ennek jó vége!

Hát nem is lett!

Másiknagyi szerint hozzájuk kell költözni, mert veszélyben van a neveltetésem. Pedig nagyapa most tanított meg ollóval kolbászt vágni. A ház a sziklán megy ma, és artistaműsoros a szünet.

Hajrá, púpos!

(Folytatjuk)

Egy József • Balatoni halászok